

РАЗПОРЕЖДАНЕ

гр.София, 25 февруари 2021 г.

Галина Тонева – съдия-докладчик по тълкувателно дело № 2/2020 г. по описа на Наказателна колегия на Върховния касационен съд, в съответствие с чл.128, ал.1, т.1 от Закона за съдебната власт, с т.3 от разпореждането на председателя на ВКС и с т.10 във вр. т.8 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСНК на ВКС констатирах, че тълкувателното дело е образувано по искане на председателя на Висшия адвокатски съвет (ВАдС) за приемане на тълкувателно решение от ОСНК на ВКС на основание чл.125, вр.чл.124, ал.1, т.1 от ЗСВ по следните въпроси:

1. В какви случаи и при какви условия прокурорът на основание чл.198, ал.1 НПК може да разреши разгласяване на материалите по разследването?

1.1. Съвместимо ли е с презумпцията за невиновност разгласяване на материали, подкрепящи тезата на обвинението, когато това не се налага за опазване на националната сигурност или провеждането на ефективно разследване чрез търсене на съдействие от обществото?

1.2. Допустимо ли е да се разгласяват материали по разследването, когато самото разгласяване съставлява престъпление?

1.3. Допустимо ли е разгласяване на материали, които се отнасят за трето лице извън кръга на обвиняемите в досъдебното производство?

От съдържанието на искането и приложенията към него се налага извод за несъответствието му с изискванията на чл.127, ал.2 от ЗСВ по следните съображения:

На първо място, развитият в искането проблем е несъществуващ за съдебната практика. Той е изцяло относим към дейността на прокуратурата и то единствено в досъдебната фаза на процеса. Разрешението на прокурора по чл.198, ал.1 от НПК не е от кръга актове, които подлежат на съдебен контрол в досъдебното производство, поради което съдебна практика, която да подлежи на уеднаквяване чрез тълкувателна дейност на ОСНК на ВКС не съществува – независимо дали противоречива или неправилна. Опитът на вносителя на искането да преодолее този проблем чрез приравняване практиката на прокуратурата със „съдебна“ такава поради принадлежността на ПРБ към съдебната власт в Република България, е неудачен. Действително по силата на Конституцията на РБ прокуратурата е орган на съдебната власт, но това не е достатъчно основание да бъде възприемана и като „съдебен орган“. Характеристиките, които следва да притежава един съдебен орган са очертани в изобилната практика на ЕСПЧ и напълно възприети в националната доктрина и съдебна практика. Тези обстоятелства предпоставят липсата на компетентност на ВКС да

упражни правомощието си по чл.124, ал.1 от ЗСВ, което произтича от нормата на чл.124 от Конституцията на РБ, възлагаща на Върховния касационен съд да осъществява върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите от всички съдилища.

Във връзка с посочения порок на искането от председателя на ВАДС е и липсата на приложения към него влезли в сила съдебни актове, в които да се съдържа противоречива или неправилна съдебна практика съгласно изискването на чл.127, ал.2, т.2 от ЗСВ. Обективната липса на такава практика е обусловила прилагането към искането на разпечатки на журналистически материали от различни интернет издания (сайтове на електронни медии), в които се съдържат коментари на оповестени от прокуратурата доказателства по различни висящи досъдебни производства, както и факсимилета от изготвени по тях доказателствени средства и приложения документи. Невъзможността да бъдат представени визиранията в чл.127, ал.2, т.2 от ЗСВ съдебни актове, прави депозираното искане негодно да инициира тълкувателна дейност на ОСНК на ВКС поради липса на противоречива или неправилна съдебна практика, налагаща това.

На следващо място внимание заслужава развитият в искането довод за неправилна практика на прокуратурата по приложение на чл.198, ал.1 от НПК, която се дължи на противоречието в самата процесуална норма (от една страна в нея се следва принципното положение, че досъдебната фаза на наказателния процес е закрыта, поради което не се позволява разгласяването на материалите по разследването, но от друга – не се изключва такава възможност с разрешение на прокурора). Според вносителя на искането, противоречивата практика на прокуратурата се дължи на факта, че нормата на чл.198, ал.1 НПК не уточнява условията, при които прокурорът може да направи публични материалите от досъдебното производство и не очертава допустимия обхват на разкриваната информация, което налага нейното тълкуване.

Тази теза изисква от една страна казуистично посочване на хипотези за допустимо даване на разрешение от прокурора за разгласяване на материали от разследването, какъвто не е смисълът на тълкувателната дейност на ВКС. От друга страна тя съдържа аргументи за прилагане на разпоредбата на чл.198, ал.1 от НПК от прокуратурата в нарушение на конституционните права на гражданите по чл.31, ал.3, чл.32 и чл.34 от Конституцията на Република България тъкмо поради нейната непълнота и неяснота. Този извод, съдържащ се в искането на председателя на Висшия адвокатски съвет очертава необходимост от тълкуване на нормата на чл.198, ал.1 от НПК от гледна точка на противоречието ѝ с основния закон на страната, компетентността за което принадлежи на друг държавен орган, а не на Върховния касационен съд.

Предвид изложеното намирам, че преди делото да бъде поставено за разглеждане по същество, ОСНК на ВКС следва да вземе отношение по допустимостта на отправеното искане за тълкуване, поради което

РАЗПОРЕЖДАМ:

Делото да се докладва на заместник-председателя на Върховния касационен съд и ръководител на наказателна колегия за насрочване на закрито заседание на ОСНК на ВКС за произнасяне по допустимостта на искането.

СЪДИЯ-ДОКЛАДЧИК:

(Галина Тонева)